

Nr 5.

Ankom till riksdagens kansli den 11 april 1945 kl. 9 fm.

Första kammarens andra tillfälliga utskotts utlåtande i anledning av väckt motion om utredning angående ändringar i den nuvarande länsindelningen.

I en inom riksdagens första kammare väckt, till dess andra tillfälliga utskott hänvisad motion, nr 283, har herr *Sundberg* hemställt, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t måtte uppdraga åt 1943 års kommunindelningsskommitté att föranstalta om utredning för vidtagande av sådana förändringar i den nuvarande länsindelningen, som befinnas lämpliga, samt för riksdagen framlägga de förslag, som därav må föranledas.

Beträffande motiveringen får utskottet hänvisa till motionen.

Utskottet har i vederbörlig ordning inhämtat utlåtanden över motionen från överståthållarämbetet samt länsstyrelserna i Stockholms, Uppsala, Södermanlands, Östergötlands, Kalmar, Kristianstads, Malmöhus, Göteborgs och Bohus, Älvsborgs, Skaraborgs, Värmlands, Örebro och Västmanlands län ävensom från kommunindelningsskommittén. Vidare har utskottet berett svenska landstingsförbundet och hushållningssällskapens ombuds förvaltningsutskott tillfälle yttra sig i ärendet.

Av de sålunda hörda myndigheterna och sammanslutningarna är det endast *överståthållarämbetet och länsstyrelsen i Västmanlands län*, som tillstyrka en utredning i ämnet. *Övriga länsstyrelser* uttala i allmänhet, att de icke anse någon utredning behöfelig med hänsyn till förhållandena i det egna länet. *Kommunindelningsskommittén* uttalar, att kommittén vid behandlingen av frågor om sammanläggning av kommuner väl observerat, att den nuvarande länsindelningen i vissa undantagsfall vållar hinder för en rationell sammanslagning. På grund av de för kommittén utfärdade direktiven har emellertid kommittén ej funnit anledning att gå närmare in på frågan om ny länsindelning. Denna fråga är för övrigt av väsentligen annan karaktär och förknippad med andra problem än frågan om sammanslagning av borgerliga primärkommuner. Kommittén, som för övrigt är i färd med att avsluta sitt arbete, anser därför frågan om ny länsindelning icke böra utredas i sammanhang med utredningen om ny indelning av rikets primärkommuner. *Svenska landstingsförbundet och hushållningssällskapens ombuds förvaltningsutskott* anse att, därest jämkningar i de nuvarande länsgränserna skulle visa sig påkallade, fråga härom upptages till prövning från fall till fall. Båda förbunden avstyrka den i motionen föreslagna utredningen.

Bihang till riksdagens protokoll 1945. 12 saml. 2 avd. Nr 5—6.

För egen del får *utskottet* anföra följande.

Grunden till den nuvarande länsindelningen lades genom 1634 års regeringsform och sin nuvarande utformning har den i huvudsak erhållit under de närmaste två århundradena därefter. Ehuru sålunda tillkommen under en tid, då samhällslivet icke tillnärmelsevis nått den utveckling som nu, har länsindelningen dock såvitt *utskottet* kunnat finna — något som även bekräftats av det stora flertalet av de i ärendet hörda länsstyrelserna — i stort sett visat sig vara ändamålsenlig även i vår tid, delvis naturligen beroende på den fortgående anpassning, som skett efter de hävdvunna länsgränserna. Å andra sidan är det uppenbart, att den ofantliga utveckling, som sedan de nuvarande länens tillkomst ägt rum på samhällslivets olika områden och särskilt då inom kommunikationsväsendet, kan hava medfört, att en länsdel såväl i ekonomiskt som kulturellt hänseende kommit att mera naturligt höra samman med grannlandet och dess residensstad än med det egna länet i övrigt och dess huvudort. Att döma av de i ärendet avgivna yttrandena synas dock sådana fall höra till undantagen, men i den mån de förekomma, kan det helt visst innebära olägenheter, att den administrativa indelningen icke överensstämmer med det praktiska livets krav. Därest det med hänsyn härtill i ett eller annat fall skulle visa sig vara lämpligt att vidtaga jämkningsfrågor i den nuvarande länsindelningen, anser emellertid *utskottet*, att dylika frågor böra upptagas till prövning var för sig. Förhållandena kunna däremot enligt *utskottets* uppfattning icke anses påkalla en sådan allmän utredning rörande länsindelningen som föreslagits av motionären.

Under återopande av vad sålunda anförts får *utskottet* hemställa,

att ifrågavarande motion icke måtte till någon första kammarens åtgärd föranleda.

Stockholm den 6 april 1945.

På *utskottets* vägnar:

IVAR EKSTRÖMER.

Närvarande: herrar *Ekströmer*, *Heüman*, *Franzon*, *Nils Elowsson*, *Albert Andersson*, *Birger Andersson*, *Grym* och *Sundelin*.
